

การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
Participatory School Administration under Good Governance
Principles of School Administrators of Mae Cha Rao School Cluster,
Tak Primary Educational Service Area Office 2

กันต์คุณชัย บ่อคำ¹ มาลัย วงศ์กัญญาวัฒนา² ขจรอรุณพงษ์ พงศ์วิริทธิ์ธร³ บุศรา เชื้อดี⁴
ศิกัญจน์มณี ไชเออร์ส⁵ ปทุมรัตน์ สีรูป⁶

Kunkunat Bokum, Malai Wongruethaiwattana, Kajornatthapol Pongwiritthon,
Busara Chuadee, Sikarnmanee Syers, Patumrat Seetup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระดับและการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรารูปแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีกำหนดโควตาและการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่าระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) และระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร

Received: 2020-12-20 Revised: 2021-01-08 Accepted: 2021-01-09

¹ โรงเรียนบ้านสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, Bansammuen School under Tak Primary Educational Service Area Office 2. e-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology Rajamangala University of Technology Isan, Khon Kaen Campus

⁶ โรงเรียนบ้านโป่งแก้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 Ban Pong Keng School Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1

โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.81$) ส่วนการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ (Words): การบริหารโรงเรียน; หลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the level and to compare the application of the good governance principles in the school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2. The population and sample of this research were 100 samples from the government teachers and educational personnel of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2. The sample was selected using a non-probability sampling, quota sampling, then using a purposive sampling method based on the sample size. Because the data were important, then the respondents must voluntarily provide the information in the questionnaire of the research. The results of the study revealed that the level of the participatory school administration under good governance principles of school administrators of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at a relatively high level ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=0.83$). When considering each aspect, it was found that the level of application of the good governance principles in school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level ($\bar{X}=4.91$, $S.D.=0.85$). While the level of the participatory school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 was at a relatively high level ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.81$). For the hypothesis testing, it was found that the participatory school administration under good governance principles of school administrators of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 reflected the respondents that classified by gender, age, educational background, and work experience had no different in apply the good governance and participate in school administration with significance level of 0.05.

Keywords: School Administration; Good Governance Principles; School Administrators

บทนำ (Introduction)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมก็จะสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบในการจัดการบริหารที่ดี เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศของตนที่พร้อมจะยอมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ทันต่อสถานการณ์ การจัดการบริหารที่ดีนั้นจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพพื้นฐานของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาสถาบันทางสังคม และเศรษฐกิจ รวมถึงการปรับตัวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์แบบตะวันตก ตามหลักระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักนโยบายชุดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้เหมือนนโยบายทั่ว ๆ ไป เพียงพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักการและนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือธรรมาภิบาล (วิภาส ทองวิสุทธิ์, 2551) ปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในหน่วยงานหรือ องค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ในองค์กรหนึ่งๆ ถ้าฝ่ายกำกับดูแลกับฝ่ายบริหารไม่ได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือต่างตอบแทนกันจะส่งผลให้การตรวจสอบขาดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรขาดคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นธรรม ขาดการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ในธุรกิจเอกชนมีตัวอย่างการจัดการที่ขาดหลักธรรมาภิบาล เช่น การตกแต่งบัญชีเพื่อแสดงตัวเลขว่ามีกำไร ซึ่งเมื่อได้กำไรจะจ่ายเงินปันผลจนหมด บางบริษัทจ่ายโบนัสแก่ผู้บริหารและพนักงานทั้ง ๆ ที่บริหารขาดทุน แต่ในปีต่อมาบริษัทอาจขาดทุนจนถึงล้มละลาย ต้องขอความช่วยเหลือจากรัฐให้นำเงินภาษีของประชาชนมาช่วยเหลือ การขาดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นธรรมาภิบาล จึงเป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารทรัพยากรขององค์กรและพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย คือ ความสมดุลหรือความเป็นธรรม หมายถึง ความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพเชิงธุรกิจกับประสิทธิภาพเชิงสังคม การจะก้าวไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ผู้นำองค์กรจะต้องนำหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน (Kajornatthapol et al., 2020) หลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ โครงสร้างระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หน่วยงานนี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของสถาบันต่าง ๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่

เกี่ยวข้องกับประเทศไทยพบว่า มี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญและเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) 6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 9) หลักความเสมอภาค (Equity) และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

กลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับ ประกอบไปด้วย 11 โรงเรียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 โดยการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรมและ จริยธรรม แต่ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาที่ยังพบในสถานศึกษา คือ ครูบางส่วนยังขาดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี สังคมให้ความสำคัญในการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมลดลง ระบบบริหารงานในสถานศึกษาประสบปัญหา การบริหารงานที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ รวมถึงตัวบุคคล การมีเรื่องราวร้องทุกข์ ฟ้องร้อง ขอความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวน เป็นจำนวนมาก บุคลากรมีการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นสถานศึกษา ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นกรอบทิศทาง ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายสำคัญ อันจะส่งผลให้การทุจริตในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการลดน้อยลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและบริหารงานในโรงเรียนสำหรับผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารงานในองค์กรของตนเองและพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่ให้ความหมายของการศึกษามุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยได้นำกรอบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข 2562 ซึ่งประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 11 คน และครูผู้สอนจำนวน 194 คน ในโรงเรียนกลุ่มแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) โดยมีวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการกำหนดโควตา (Quota) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสนใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัด

อันดับคุณภาพ 6 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's Rating Scale) 6 ระดับ คือมีการปฏิบัติมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 6 จนไปถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และ แปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนั้นค่าเฉลี่ย 5.51-6.00 แสดงว่า มีปฏิบัติมากอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แสดงว่า มีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.76 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 100 คน เป็นเพศชายต่อเพศหญิง 43:57 อายุมากกว่า 25-35 ปี ร้อยละ 57 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างมากกว่า 5-10 ปี ร้อยละ 43

การวิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) ดังตารางที่ 1 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) เมื่อ

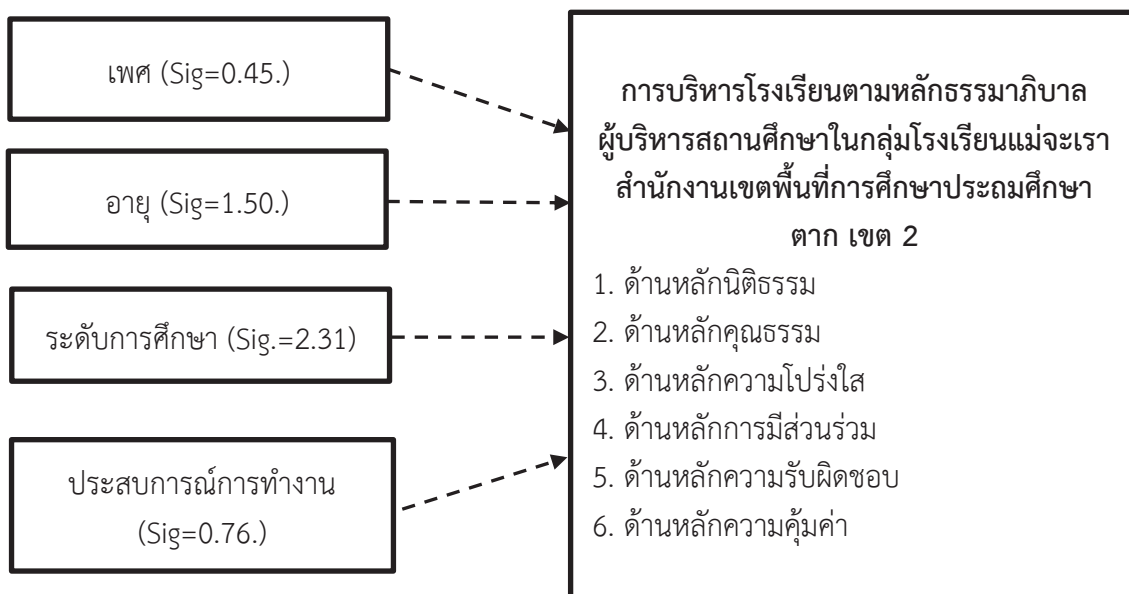
พิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้หลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.96, S.D.=0.86) หลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 4.93, S.D.=0.92) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 4.93, S.D.=0.85) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.91, S.D.=0.82) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.89, S.D.=0.83) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.84, S.D.=0.82)

2. ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.= 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 3.81, 3.80, 3.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
ด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล			
1. หลักนิติธรรม	4.93	0.92	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.96	0.86	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.93	0.85	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.91	0.82	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.89	0.83	มาก
6. . หลักความคุ้มค่า	4.84	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล	4.91	0.85	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน			
1. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา	3.77	0.82	ค่อนข้างมาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.80	0.81	ค่อนข้างมาก
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.80	0.80	ค่อนข้างมาก
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.81	0.81	ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ยรายด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน	3.80	0.81	ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	4.36	0.83	ค่อนข้างมาก

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 2

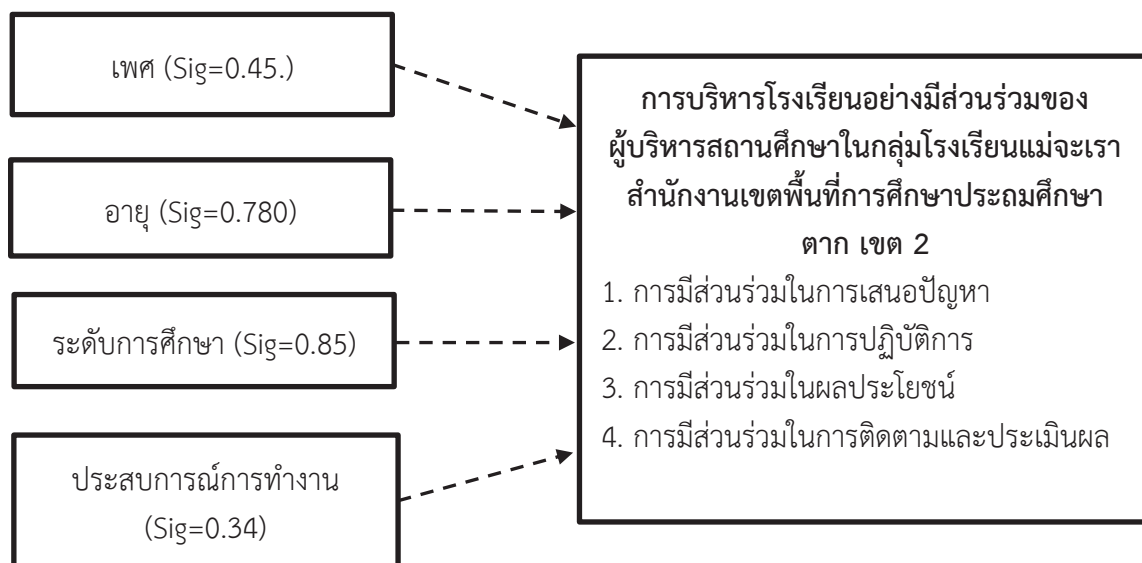

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

หมายถึง —————> มีความแตกต่าง หมายถึง - - - - -> ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัยการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 3

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

หมายถึง มีความแตกต่างกัน, —————> หมายถึง ไม่แตกต่างกัน - - - - ->

ภาพที่ 2 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัยการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) และในรายด้านระดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ ส่งเสริม และสุวัฒน์ โพธิ์กลิ่น (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรกรองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม ส่วนหลักความคุ้มค่าอยู่ในลำดับสุดท้าย และ ดารินทร์ สงมะเร็ง (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thabet A. (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสัมพันธ์กับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะปัจจัยด้านแรงกดดันจากบริษัทคู่แข่งและกฎระเบียบในการควบคุมดูแลของรัฐบาล ส่วนด้านการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D. = 0.87) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Reutairat Punyasim and Duangjai Chanasri (2017) ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) ประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุด ในภาพรวม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanokrat Tamjadee (2017) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์

ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเรื่องการทำงานแบบมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนให้มากขึ้น มีการจัดกิจกรรมระดมความคิดที่หลากหลาย ที่นำมาสู่การทำงานแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับทุกคน แล้วนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ครูทุกคนมีได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารงานในโรงเรียนในงานต่าง ๆ ทดเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงระดับการศึกษาที่แตกต่างของบุคคล มีการสร้างความไว้วางใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความผูกพันที่จะปฏิบัติงานร่วมกันภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับแรงจูงใจในการทำงานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดารินทร์ สงมะเริง. (2559). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2558). “การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- วิภาส ทองวิสุทธิ. (2551). **การบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทภาษ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). **กลุ่มงานบริหารบุคคล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.persontak2.com/web55>. [19 ธันวาคม 2563].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: พรีเมียร์โปรดักส์.
- Kajornatthapol Pongwirithon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6), 1-15.
- Kanokrat Tamjadee. (2017). Participative management in academic task of teachers in basic education institutions under Suphan Buri Primary Education Service Area Office 2. **Independent Study**. Master of Education in Educational Administration and Leadership. Bangkok: Siam University.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- Reutairat Punyasim and Duangjai Chanasi. (2017). Administration Involved Affecting the Effectiveness of Education under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 9. **Silpakorn Educational Research Journal**. 9(1), 299-313.
- Thabet, A. (2002). **Factor related to the implementation of corporate good governance**. [Online]. Retrieved form <http://www.od.arcnrru.ac.th/detial.nsp>. [15 December 2020].